

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สมพล เข้มกำเนิด

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

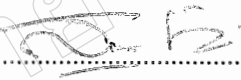
คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ สมพล เข้มกำหนด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

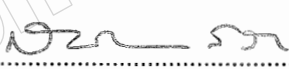

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมศักดิ์ ลีลา)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ
(ดร.สมศักดิ์ ลีลา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุญา ชีระวนิชตระกูล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

วันที่... ๑๐ ... เดือน ... พฤษภาคม ... พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ดร.สมศักดิ์ ลีลา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำทางตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เดียววิเศษ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภยา ชีระวนิชตระกูล กรรมการผู้แทนบัณฑิต มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถัดดาวรรณ เจริญศักดิ์ศิริ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี ที่ได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำทำให้คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลงอย่างสมบูรณ์แบบ

ขอขอบพระคุณ คุณแม่สมถวิล เข้มกำเนิด ผู้บังเกิดเกล้า และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยเคียงข้างและเป็นกำลังใจให้เข้มแข็ง และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยได้สร้างสร้งงานวิจัยที่ทรงคุณค่าในครั้งนี้ ขอขอบคุณประสบการณ์ทุกนาทีจากคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้ ที่ช่วยให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในวิถีแห่งธรรมมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้นำเยาวชนเพชรบุรพาทุกคน ที่พร้อมเป็นต้นแบบให้กับบทเรียนแห่งชีวิตของผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณคุณกตเวทิตาแด่ ผู้บังเกิดเกล้า บุรพาจารย์ และผู้มีคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาเกื้อกูลผู้วิจัยมาตลอดทั้งชีวิต

สมพล เข้มกำเนิด

52810055: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม/ ผู้นำเยาวชนเพชรบุรี/ จิตสาธารณะ

สมพล เข้มกำเนิด: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ (DEVELOPMENT OF PHECHBURAPHA'S YOUNG LEADERS TRAINING PROGRAM ON PUBLIC CONSCIOUSNESS) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพ:

เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ค.ค., คุณวุฒิ คนฉลาด, กศ.ค., สมศักดิ์ ลิลา, กศ.ค. 308 หน้า.

ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ และประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ ที่ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม 3) การทดลองใช้หลักสูตรเพื่อหาประสิทธิภาพ และ 4) ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยจัดฝึกอบรมเป็น 3 ระยะ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตสาธารณะในพื้นที่ตามโครงการที่ผ่านการประเมิน สรุปผลการดำเนินงานตามหลักสูตร และทำการติดตามและประเมินผลหลังการฝึกอบรม 1 เดือน เพื่อรับทราบผลพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านบุคลิกลักษณะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำเยาวชนเพชรบุรีที่ดำรงตำแหน่งประธานรองประธานหรือกรรมการนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี (สพม. 18 จังหวัดชลบุรี) จำนวน 6 คน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำนวน 1 คน และประธาน รองประธาน หรือกรรมการบริหารสภาเด็กและเยาวชน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 23 คน รวมทั้งหมด 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ *t-test* ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีเสริมสร้างจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มี 2 ข้อ ได้แก่ 1.1) เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีคุณลักษณะจิตสาธารณะ คือ ความสามารถในการคิด ความรับผิดชอบทั้งส่วนตนและส่วนรวม ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 1.2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ ประสพการณ์ไปใช้ในชีวิตจริง 2) เนื้อหาวิชา ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การทำงานเชิงระบบในลักษณะนักเรียนเป็นนักวิจัย ด้านทักษะ ได้แก่ ความสามารถ

ในการปฏิบัติงานด้านจิตสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านบุคลิกลักษณะ ได้แก่ ทำงานเป็นทีม มนุษย์สัมพันธ์ ความรับผิดชอบ อดทน เสียสละ ความคิดริเริ่ม 3) กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ได้แก่ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับเยาวชนในรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผ่านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คือ เกมสื่อนำ แรลลี่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย อภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การปฏิบัติงานภาคสนาม การทัศนศึกษา/ การศึกษาดูงาน และการสอนงาน 4) การประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การฝึกปฏิบัติ การนำเสนอผลงาน และการทดสอบ

2. ผลประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่า 1) ผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาที่เข้ารับการฝึกอบรม ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการฝึกอบรมมีความรู้มากกว่าก่อนการฝึกอบรม 2) ผลการประเมินการอบรมตามหลักสูตร ได้แก่ การนำเสนอโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน ความสามารถในการทำโครงการด้านจิตสาธารณะ ความสำเร็จของหลักสูตร และการติดตามและประเมินพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงหลังฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

52810055: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION: Ph.D. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PHECHBURAPHA'S YOUNG LEADERS TRAINING PROGRAM/ PUBLIC CONSCIOUSNESS

SOMPOL KHEMKAMNERD: DEVELOPMENT OF PHECHBURAPHA'S YOUNG LEADERS TRAINING PROGRAM ON PUBLIC CONSCIOUSNESS, ADVISORE COMMITTEE: CHAREONWIT SOMPONGTHAM, Ph.D., KUNNAWUT KONCHALARD, Ed.D., SOMSAK LILA, Ed.D. 308 P. 2013.

The purposes of this research were to develop the training program for Phechburapha's Young Leaders on Public Consciousness and to assess the effectiveness of the training program for Phechburapha's Young Leaders on Public Consciousness. The four research procedure stages were as follows: 1) A study and analysis of basic information; 2) The design of the training program; 3) The trial of the training program to find its effectiveness; and 4) Improvement and revision of the training program. The training was divided into three stages comprising training workshops, performance of activities on public consciousness in the areas having met the criteria of the program, conclusion of performance operated as stated in the program, and a follow-up and evaluation after the training for a period of one month in order to know about the results of the development and behavioral changes in the aspect of public consciousness of the sample concerning knowledge, skills, and personal characteristics.

The research sample consisted of 6 Phechburapha young leaders being in the positions of chair, vice chair or student committee member from three schools under the jurisdiction of the Office of Secondary Education Service Area 18 of Chonburi Province (Sor Phor Mor 18, Chonburi Province), 1 from schools under the Organization of Chonburi Provincial Administration; and 23 from chairs, vice chairs, or administrative committee members of Children and Youth Senate of the Organization of Sub-District Administration, Prachin Buri Province. Frequency, mean, standard deviation and content analysis were statistical devices employed for the data analysis.

The findings revealed as the following:

1. The Phechburapha's young leaders training program on public consciousness comprised 1) Two objectives of the program: 1.1) To develop the trainees to have personal characteristics of public consciousness in thinking ability, personal and common responsibilities, being a good leader and a good follower, and being able to work with others; 1.2) The trainees being able to apply the knowledge and experiences in their real life. 2) Subject contents – knowledge concerning public consciousness, building up body of knowledge by themselves, systematic working in nature of students as researchers –skills e.g. capacity of efficient performance on public consciousness – personal characteristics e.g. team working, human relationship, responsibilities, endurance, sacrifice, and initiation. 3) Instructional activities – arrangement of appropriate learning experiences in the model of participatory learning through group dynamic activities e.g. Rally Leader Game, workshop, brainstorming, small group meeting, discussion, role play, field work, field trip/study visit, and work teaching. 4) Evaluation – observation, practice, presentation and testing.
2. The results of the assessment of Phechburapha's young leaders training program revealed that 1) There were significant difference ($p < .05$) of young leaders between before and after the training in that they had gained better knowledge than before the training. 2) The results of assessment of the training program e.g. training program presentation, training workshop, observation of working behavior, capacity in the training program on public consciousness, success of the training program, follow-up and evaluation of development and changes after the training were found, as a whole, at the level of "highest".

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
นโยบายในการพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ.....	12
ศูนย์กิจกรรมผู้นำเยาวชนบ้านเพชรบุรีพา.....	14
แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	17
แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรมและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม.....	30
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับจิตสาธารณะ.....	55
แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
ตอนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	98
ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	120

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	126
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	126
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	126
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	164
สรุปผลการวิจัย	166
อภิปรายผล	166
ข้อเสนอแนะ	175
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก.....	186
ภาคผนวก ก	187
ภาคผนวก ข	210
ภาคผนวก ค	212
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	308

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 กิจกรรมและความสามารถในการจำ กลุ่ม Traditional Passive.....	44
2-2 กิจกรรมและความสามารถในการจำ กลุ่ม Teaming Active.....	44
3-1 กิจกรรมหลักของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ.....	101
3-2 กิจกรรมรองของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ.....	104
3-3 แบบแผนการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ	109
4-1 การวิเคราะห์คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะและเนื้อหาวิชา.....	129
4-2 รายละเอียดกิจกรรมการฝึกอบรม ระยะที่ 1.....	138
4-3 รายละเอียดกิจกรรม ระยะที่ 3.....	145
4-4 ค่าเฉลี่ย IOC ของหลักสูตรจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	147
4-5 ค่าเฉลี่ย IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความจริง (Face Validity) ของเครื่องมือวิจัย..	149
4-6 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความสามารถการนำเสนอ โครงการของผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพา.....	150
4-7 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความเหมาะสมการจัด การอบรมเชิงปฏิบัติการ	151
4-8 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการปฏิบัติงาน ด้านจิตสาธารณะของผู้นำเยาวชนในพื้นที่ โดยการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน.....	153
4-9 ผลคะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความสามารถในการทำ โครงการด้านจิตสาธารณะ.....	154
4-10 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกอบรมกับคะแนนหลังฝึกอบรมของการฝึกอบรมผู้นำ เยาวชนเพชรบุรีพาที่เข้าร่วมโครงการจากหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพา เสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	156
4-11 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับความสำเร็จของหลักสูตร ฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ.....	157
4-12 คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของการติดตามและ ประเมินผลความสำเร็จของหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิต สาธารณะ ฝึกอบรมผู้นำเยาวชนเพชรบุรีพาด้านจิตสาธารณะ.....	158

สารบัญภาพ

ตารางที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2-1 การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	25
2-2 กระบวนการในการฝึกอบรม.....	33
2-3 กระบวนการฝึกอบรมและความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอน.....	34
2-4 รูปแบบและขั้นตอนการฝึกอบรม.....	35
2-5 รูปแบบการฝึกอบรมพัฒนาของคาสซิโอ.....	36
2-6 กระบวนการฝึกอบรมของเดสเลอร์.....	37
2-7 รูปแบบการฝึกอบรม The Critical Events Model.....	38
2-8 รูปแบบการฝึกอบรมของซาง.....	39
2-9 รูปแบบวงล้อความต้องการการฝึกอบรม.....	40
2-10 วงจรเดมิง (PDCA Cycle).....	42
2-11 รูปแบบการอบรม National Training Laboratories.....	43
3-1 ขั้นตอนการวิจัย.....	123